

Aluehallintovirasto

Esimerkkejä tilaajavastuulain laiminlyönneistä

Info ulkomaisen työvoiman käytöstä ja
tilaajan selvitysvelvollisuudesta 5.10.2017

Lakimies Noora Haapa-alho

Mitä seuraa, jos tilaaja laiminlyö tilaajavastuulakia?

Tilaajavastuulaki / laiminlyöntimaksu

- Tilaajalle voidaan määrätä laiminlyöntimaksu, mikäli jokin seuraavista ehdoista täyttyy:
  1. Tilaaja laiminlyö selvitysvelvollisuutensa.
  2. Tilaaja on tehnyt sopimuksen liiketoimintakieltoon määrätyn elinkeinonharjoittajan kanssa tai yrityksen kanssa, jonka vastuuhenkilö taikka siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon.
  3. Tilaaja on tehnyt sopimuksen, vaikka hänen on täytynyt tietää, että sopimuksen toisella osapuolella ei ole tarkoitus täyttää sopimuspuolena ja työnantajana lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan.

Tilaajavastuulaki / laiminlyöntimaksu

- Laiminlyöntimaksun suuruus on 2 000–20 000 euroa
  - Sopimuskohtainen
- Korotettu laiminlyöntimaksu 20 000–65 000 euroa
  - Tilaaja on tehnyt sopimuksen liiketoimintakiellossa olevan tahon kanssa tai
  - Tilaaja on tehnyt sopimuksen, vaikka hänen on täytynyt tietää, ettei sopimuspuolella ole tarkoitus noudattaa lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan

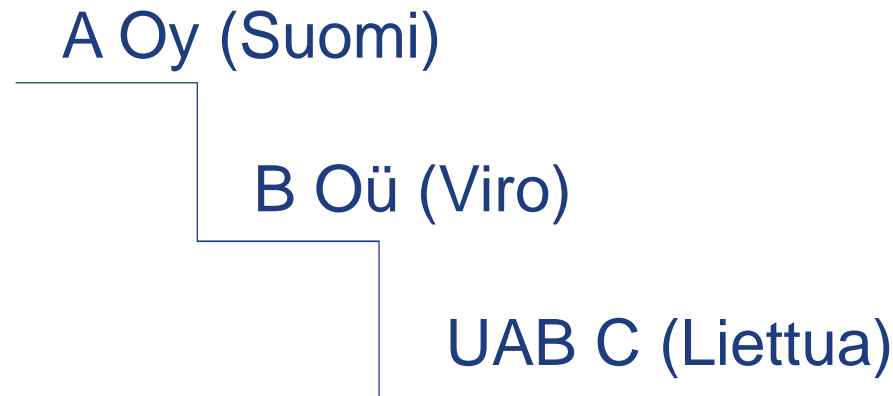

Mitä tilaajan pitää selvittää ulkomaisista sopimuspuolista?

Selvitykset ulkomaisesta sopimuspuolesta

- Tilaajan hankittava sopimuspuolen kotimaasta vastaavat selvitykset kuin suomalaisestakin sopimuspuolesta
- Jokainen tilaaja hankkii selvitykset oman sopimuspuolensa osalta → ei ketjuvastuuta

Jos yrityksellä Y-tunnus
Suomessa, selvitykset myös
Suomesta

Rekisterimerkinnät
yrityksen
kotimaasta

Veronmaksuasiat
yrityksen kotimaasta

Kaupparekisteriote
yrityksen
kotimaasta

Lähetettyjen
työntekijöiden
sosiaaliturva

Selvitys sovellettavasta
työehtosopimuksesta

Työterveyshuollon
järjestäminen
Suomessa

- A1-todistukset ennen työn alkua
- Tilaaja edellyttää kirjallisesti, että sopimuspuoli toimittaa A1-todistukset
- Rakentamisessa jatkuva velvoite varmistua A1-todistuksista

- Laki työntekijöiden lähettämisestä
- Yleissitovan työehtosopimuksen perusteella määräytyvä vastike
- Työaika- ja vuosilomasääntelyyn liittyvät korvaukset

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

Esimerkkejä laiminlyönneistä

Esimerkki 1

- Tilaaja solmi alihankintasopimuksen rakennustöistä virolaisen yrityksen kanssa
- Yritys oli toiminut pitkään Virossa ennen sopimuksen solmimista
- Sopimuspuolella Y-tunnus myös Suomessa
- Sopimuksen mukaisia töitä Suomessa tekivät sopimuspuolen lähetetyt työntekijät
- Tilaaja esitti sopimuspuolestaan seuraavat selvitykset:
  - Verorekisterimerkintöjä koskevat selvitykset Virosta ja Suomesta
  - Verojenmaksua koskevat selvitykset Virosta ja Suomesta
  - A1-todistuksia, jotka eivät kattaneet työskentelyaikaa
  - Virolaisen vakuutusyhtiön todistuksia
  - Tilaaja ilmoitti itse, että sopimuspuoli noudattaa työssä rakennusalan työehtosopimusta
  - Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä

- Rakentamistoimintaan liittyvissä sopimuksissa tilaaja ei vapaudu selvitysvelvollisuudesta sopimuspuolen toiminnan tai osapuolten välisen sopimussuhteen vakiintuneisuuden perusteella
- Tilaajalla oli selvitysvelvollisuus sopimuspuolestaan, vaikka sopimuspuolella pitkä liiketoimintahistoria

- Tilaaja ei ollut hankkinut kaupparekisteriotetta tai vastaavia tietoja
- Tilaaja ei ollut edellyttänyt sopimusta solmiessaan, että sopimuspuoli toimittaa sosiaaliturvaa koskevat todistukset lähetetyistä työntekijöistä ennen kuin nämä aloittavat työn teon
- A1-todistukset eivät kattaneet koko työskentelyaikaa
- Tilaajan hankkimat virolaisen vakuutusyhtiön todistukset eivät ole tilaajavastuulain edellyttämiä selvityksiä
- Tilaajan oma ilmoitus sopimuspuolen noudattamasta työehtosopimuksesta ei ole tilaajavastuulaissa tarkoitettu sopimuspuolen antama selvitys

→ Tilaajalle laiminlyöntimaksu

Esimerkki 2

- Tilaaja solmi alihankintasopimuksen rakennustyömaalla tehtävistä töistä virolaisen yrityksen kanssa
- Sopimuspuolella Y-tunnus myös Suomessa
- Sopimuksen mukaisia töitä Suomessa tekivät sopimuspuolen lähetetyt työntekijät
- Osapuolten väliseen sopimukseen oli kirjattu, että sopimuspuoli noudattaa sopimuksen mukaisissa töissä Virossa voimassa olevia oikeusnormeja

- Tilaaja esitti sopimuspuolestaan seuraavat selvitykset:
  - Verorekisterimerkintöjä koskevat selvitykset Virossa ja Suomesta
  - Kaupparekisteriote Virossa
  - Verojenmaksua koskevat selvitykset Virossa ja Suomesta
  - A1-todistuksia koskevia sähköisiä tulosteita, jotka eivät kattaneet työskentelyaikaa
  - Työehtosopimusta tai keskeisiä työehtoja koskeva selvitys (rakennusalan tes)
  - Selvitys terveydenhuollon järjestämisestä Virossa

- Kaikki selvitykset oli hankittu vasta sopimukseen perustuvan työskentelyn päättymisen ja työsuojeluviranomaisen suorittaman tarkastuksen jälkeen

- Tilaaja kertoi tarkastaneensa selvitykset jo aiemmin, mutta ei ollut ymmärtänyt, että selvitykset pitää säilyttää

- Tilaaja katsoi, että alihankkijan toiminnassa ei ollut havaittu puutteita eikä tilaajavastuulain laiminlyönnistä ollut aiheutunut vahinkoa

- Pelkästään tietojen tarkistaminen ei ole riittävää selvitysvelvollisuuden täyttämiseksi, vaan hankitut selvitykset ja todistukset on säilytettävä
- Ymmärtämättömyys lain sisällöstä ei vapauta tilaajaa selvitysvelvollisuudesta eikä ole peruste laiminlyöntimaksun määräämättä jättämiselle
- Laiminlyöntimaksun määrääminen ei edellytä tahallisuutta tai sitä, että sopimuspuoli olisi laiminlyönyt lakisääteisiä velvoitteitaan
- Tilaaja oli laiminlyönyt selvitysvelvollisuuttaan jättämällä hankkimatta asianmukaiset eläke- ja tapaturmavakuuttamista koskevat selvitykset sekä selvityksen työterveyshuollon järjestämisestä Suomessa. Lisäksi tilaaja oli hankkinut muut tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset vasta sopimuksen solmimisen jälkeen.

- Viron keskimääräinen kuukausiansio rakennustöissä on alhaisempi kuin Suomessa yleissitovan rakennusalan työehtosopimuksen mukainen minimipalkka
- Tilaajalla on sopimusta tehdessään ollut tieto siitä, että työtä suoritetaan noudattaen Virossa voimassa olevia oikeusnormeja
- Sopimuspuolen tarkoituksena ei ole ollut noudattaa Suomen pakottavaa lainsäädäntöä ja yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä Suomessa tehtävässä työssä
- Tilaaja oli solminut sopimuksen, vaikka tilaajan on täytynyt tietää, ettei sopimuksen toisella osapuolella ole tarkoitus täyttää sopimuspuolena ja työnantajana lakisääteisiä velvoitteitaan

→ Tilaajalle korotettu laiminlyöntimaksu

Esimerkki 3

- Tilaaja solmi alihankintasopimuksen rakennustyömaalla tehtävistä töistä slovakialaisen yrityksen kanssa
- Sopimuksen mukaisia töitä Suomessa tekivät sopimuspuolen lähetetyt työntekijät
- Sopimuksen mukaan työn hinnoittelu oli 18 euroa/tunti
- Tilaaja kertoi sopimuspuolen olleen yritysrekisterissä pitkään ennen sopimuksen solmimista → tilaaja katsoi, ettei selvitysvelvollisuutta ole ollut, koska sopimuspuolen toiminta on vakiintunutta
- Tilaaja totesi, että yrityksen kulut ovat Slovakiassa pienemmät kuin Suomessa eikä hinnoittelua voi verrata suomalaisiin yrityksiin

- Rakentamistoiminta: tilaaja ei vapaudu selvitysvelvollisuudesta sopimuspuolen toiminnan vakiintuneisuuden perusteella
- Tilaajan tulee joka tapauksessa arvioida ennen sopimuksen solmimista, onko sillä tilaajavastuulain mukainen selvitysvelvollisuus sopimuspuolestaan.
  - Tilaaja oli hankkinut vasta sopimuksen solmimisen jälkeen kaupparekisteriotteen, josta sopimuspuolen rekisteröitymisajankohta kävi ilmi.
  - Pelkästään yrityksen merkitseminen kaupparekisteriin ei sellaisenaan osoita yrityksen toiminnan vakiintuneisuutta.
- Eryteisesti sopimuksen mukainen tuntihinnoittelu huomioon ottaen tilaajalla ei ollut muutenkaan syytä luottaa sopimuspuolen täyttävän lakisääteisiä velvoitteitaan

→ Tilaajalla oli selvitysvelvollisuus sopimuspuolestaan

- Sopimuksen mukaisiin töihin Suomessa tuli soveltaa rakennusalan työehtosopimusta
  - Työehtosopimuksen mukainen tuntipalkka ja henkilökohtainen palkanosa
  - Lisäksi työehtosopimuksen mukaiset muut erät, kuten työajanlyhennyksestä ja arkipyhäkorvauksesta maksettava erillinen palkanosa ja vuosilomista aiheutuvat kulut
  - Matkustamisesta aiheutuvat kulut

- Palkan lisäksi maksettavaksi tulevat muut kulut
  - Työnantajan sivukulut yrityksen kotimaassa
  - Muut kulut

- Kaikki työntekijät eivät ole voineet alihankintatyön itsenäisen luonteen vuoksi kuulua työehtosopimuksen alimpiin palkkaryhmiin
  - Sopimuskumppanilla on täytynyt olla ammattitaidoltaan työntekijä tai työntekijöitä, joiden palkka on kuulunut muihin kuin työehtosopimuksen alimpiin palkkaryhmiin, jotta sopimuskumppani on voinut suorittaa alihankintasopimuksen mukaisen työn itsenäisesti

- Ottaen huomioon työehtosopimuksen mukainen palkkaus sekä palkan lisäksi työnantajan maksettavaksi tulevat muut kulut, tilaajan on täytynyt sopimushinnoittelun perusteella ymmärtää, ettei sopimuksen toisella osapuolella ole ollut tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvoitteitaan sopimuspuolena ja työnantajana
- Tilaajalle korotettu laiminlyöntimaksu

Esimerkki 4

- Tilaaja solmi alihankintasopimuksen rakennustyömaalla tehtävistä töistä virolaisen yrityksen kanssa
- Sopimuksen mukaisia töitä työmaalla tekivät sopimuspuolen Virosta lähetetyt työntekijät
- Sopimuksen mukaan työn hinnoittelu oli 18 euroa/tunti
- Tilaaja kertoi ottaneensa asiaa arvioidessaan huomioon rakennusalan työehtosopimuksen mukaisen tuntipalkan sekä työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä sosiaaliturvamaksut (sivukulut yhteensä noin 25,6 %)
- Tilaaja kertoi myös huolehtineensa majoituskuluista ja kuljetuksista työmaalle

- Sopimusten mukaisiin töihin Suomessa tuli soveltaa rakennusalan työehtosopimusta
  - Tilaajan laskelmassa oli jätetty huomiotta työehtosopimuksen mukaiset muut erät, kuten työajanlyhennyksestä ja arkipyhäkorvauksesta maksettava erillinen palkanosa ja vuosilomista aiheutuvat kulut sekä matkustamisesta aiheutuvat kulut

- Palkan lisäksi maksettavaksi tulevat muut kulut
  - Sivukulut: työntekijät olivat lähetettyjä työntekijöitä, jolloin työnantajan maksettavaksi eivät tulleet Suomessa voimassa olevat työnantajamaksut, vaan Viron lakeihin perustuvat työnantajamaksut, jotka olivat 33 % palkoista
  - Muut kulut

- Kirjallisessa sopimuksessa ei ollut mainintaa siitä, että tilaaja olisi vastannut majoituskuluista tai kuljetuksista työmaalle. Tilaaja ei myöskään esittänyt muuta näyttöä siitä, että tilaaja olisi huolehtinut mainituista kustannuksista.

- Tilaajan on täytynyt tuntihinnan perusteella rakennusalalla toimivana ja jo yleiseen elämäkokemukseenkin perustuen tietää, ettei sopimuksen toisella osapuolella ole tarkoitus täyttää sopimuspuolena ja työnantajana lakisääteisiä velvoitteitaan
  - Tilaajan esittämät laskelmat eivät osoittaneet sovitun tuntihinnan kattavan kaikkia lakisääteisiä työnantajakuluja. Laskelmat perustuivat asiassa sovellettavia Viron työnantajamaksuja alhaisempiin työnantajamaksuihin eikä laskelmissa ollut otettu huomioon kaikkia työehtosopimukseen perustuvia kuluja.
- Tilaajalle korotettu laiminlyöntimaksu

Seuraa meitä verkossa

Näin saat tietoa tilaajavastuusta ja työsuojelusta:

- Tilaa tiedotteet sähköpostiin: www.avi.fi
  - Ajankohtaista > Tilaa tiedotteita > valitse aiheeksi Työsuojelu
- Verkkopalvelu Tyosuojelu.fi
- Facebook: [Työsuojeluhallinto](https://www.facebook.com/Tyosuojeluhallinto)
- Twitter: [@tervettatyota](https://twitter.com/Tyosuojeluhallinto)